

action, please!

av johanna uddén

en konstnär som bränner all sin konst och bosätter sig högst uppe på ett berg på gränsen mot Tibet. Och som tio år senare lämnar Sverige till fots, vandrar österut utan mål och hamnar i Odessa. Det är klart att en sådan person är intressant!

Jag träffar Gustaf Broms över en lunch. Det är alltid lika spännande att se hur han ser ut. Gustaf Broms är för tillfället kortsnaggad och klädd i en lila långskjorta, en indisk kurta. Men han skulle lika gärna kunna ha sammetsrock, långt hår och en lustig hatt. Eller yvigt skägg och kostym ...

En sak är säker – Gustaf Broms är konstnären som alltid får mig att tänka till. Dels för att han har en kombination av andlighet och skarp närvaro. Dels för att han överrumplar med sina många samhällskritiska performance.

– Men jag började egentligen med porträttfotografi. Jag hade ända sedan barnsben en längtan till Tibet. Kan det ha varit Tintin? Jag åkte i alla fall dit när jag var tjugo år och hade med mig en kamera. Den blev som en nyckel till andra människor. Jag fick komma in i deras privata sfär och fotografera dem.

Efter två år i Tibet och Kina åkte Gustaf Broms till USA. Den store amerikanske fotografen Richard Avedon blev hans mentor och tog emot honom som lärling 1988.

– Jag lärde mig mycket i USA, men kände efter några år att jag ville komma djupare, under ytan. Det tvådimensionella kändes trångt. Jag började jobba ensam och övergick till att arbeta med objekt. Men min längtan att komma ut i naturen var stor.

Än en gång reste Gustaf Broms till Asien. Men för att kunna börja från scratch, brände han först all sin konst. Han fick hyra en nedlagd gammal mattfabrik på toppen av ett berg i Indien, mot gränsen till Tibet och Nepal.

– Naturen blev mitt material. Jag gick långa promenader och plockade det jag kunde hitta. Vid ett tillfälle hittade jag en människoskalle med rester av hår. Jag kände att objekten hade en egen kraft. Det blev ett slags uppvaknande för mig.

Från sitt boställe högt uppe i bergen såg han ner på dalarna omkring, som under monsunen var helt molntäckta. Känslan av att befinna sig mitt i luften var överväldigande.

– Jag kände att jag var en del av de fyra elementen. Så jag började arbeta med det. Jag fotograferade luften där uppe i bergen.

Han reste sen till Irland för att arbeta med idén om vattnet, till Vendel för jorden och till öknen i Australien för att arbeta med elden. 2004 resulterade arbetet i utställningen *Ex Silentio* (Ur tystnaden) i ett bergtrum vid Renstiernas gata på Söder i Stockholm.

– Jag arbetade med idén om att människan, medvetandet, är det femte elementet. Det är kroppen i de olika platserna. Så tänkte jag då och det är fortfarande min utgångspunkt.

Och för den som såg Gustaf Broms under förra årets performancefestival Friktioner här i Uppsala var det tydligt. Huvud, fötter, händer – alla kroppsdelar blev ett med elementen.

Gustaf Broms är uppväxt i Stockholm och tillbringade somrarna i Vendel. När föräldrarna gick bort tog han och

hans partner, Trish Littler, över hyreskontraktet på sommarstället. Vendel blev också startpunkten när de för åtta år sedan lämnade Sverige på grund av materiell utmattning.

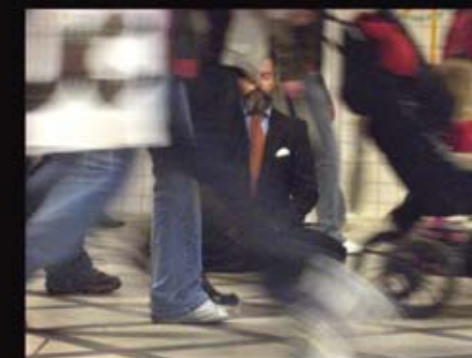
– Jag arbetade med *5 faiths for a brave new world*, ett arbete som utforskade idén om tro. Jag försökte komma åt den moderna tron, tron på skönhetsindustrin, mediciner, vetenskap. De tar sig alla uttryck på ett närmast religiöst sätt. En av skulpturerna, eller gudarna, var gjord av tallrikar och den blev så otroligt tung. Jag kunde inte lyfta den alls. Jag drabbades av en trötthet när det gällde det materiella och jag längtade efter att undersöka det formlösa. Jag ville komma närmare kärnan där endast kommunikation stod kvar. Det materiella stod i vägen för det.

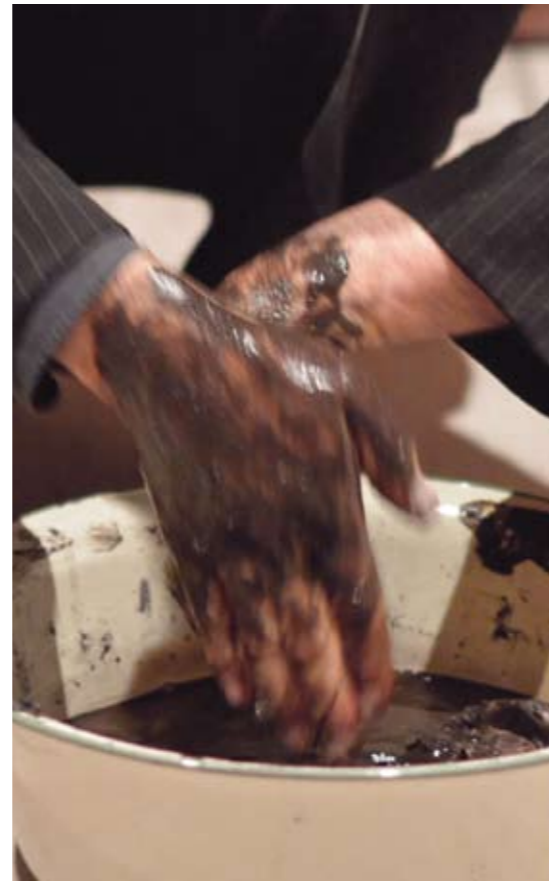
Paret köpte var sitt par vandringskängor (Gustaf Broms lyfter upp sin fot och pekar på ett par stadiga italienska

kängor). De vandrade iväg utan mål. Det enda de bestämt var att de skulle gå österut på kontinenten. Vandrigen var en konstaktion som de kallade *A walking piece* och den ledde dem via Ystad till Wrocław i Polen. Det blev kallt och mycket snö, så de stannade till där i tre månader. När våren kom gick de vidare, över Karpaterna och slutligen till Odessa. Men här kom tvivlet över dem.

– När man vandrar i naturen blir man väldigt inåtvänd. Man ser efter hur man sätter ner fötterna till exempel. Istället för att vara ”därute” så insåg jag hur mina sinnen tog in information som mitt medvetande översatte och det var det som gav mig upplevelsen. Då kändes plötsligt den fysiska ansträngningen meningslös.

Efter ett år och 500 miles fotvandring ville Gustaf Broms fördjupa sig i hur han kunde använda sin kropp som ett

verktyg. Varje dag under ett år, från ett vintersolstånd till nästa, satt han med korslagda ben på golvet i gången mellan Centralstationen och T-Centralen i Stockholm. Han filmade sig själv och resultatet blev videoverket *The Sittning* från 2007. Det visar en absurd bild av stressade människor som passerar en mediterande man i kostym och med mer och mer hår och skägg, ju längre tiden går. Genom aktionen hamnade han i performancevärlden. Det är en ganska liten värld där många känner varandra.

– Performance blev en stark rörelse inom konsten på 60-talet som en reaktion mot den kommersiella konstvärlden. Därför tror jag att det är så fin känsla av samhörighet bland oss, en känsla som inte finns i den materiella konstvärlden. Ingen behöver positionera sig.

Gustaf Broms är inbjuden till olika performancefestivaler i hela världen. Nu senast var han i Mexico på festivalen *Performance o morir*. Han är också med på en festival i Bergen i vår. Men han menar själv att han trivs bäst att inte jobba i så ordnade former som en festival innebär.

– Det bästa är att jobba utanför konstinstitutionerna. I stadsrummet finns en öppenhet, kommunikationen går åt två håll. Det är en aktion från en människa till en annan. Så som

när jag gjorde en install-action i stallet på Örbyhus slott under Konst på väg förra året. Jag hade byggt upp en installation med föremål från stallet och så låg jag själv i en spilta och sa *ord, ord, ord* i en megafon.

Nyligen belönades Gustaf Broms med landstingets kulturstipendium och man kan ju fråga sig hur en performancekonstnär får tillvaron att gå ihop ekonomiskt. Gustaf Broms förklarar att konstnärerna är bokade och får betalt för sin akt under en festival. Dessutom brukar han sälja sina foton, som ofta är skisser till hans performance.

– Men under den sista tiden har jag i och för sig mest arbetat med video och performance. Jag har kanske målat in mig i ett finansiellt mörker. Men samtidigt har jag aldrig gjort så spännande grejer!

Hans senaste verk *The Tree* kunde man se på Uppsala konstmuseum under mars månad. Det är ett videoverk som skildrar vår sociala utveckling genom årstidsväxlingarna hos en stor björk. Och tiden är ett tema som är genomgående i Gustaf Broms konst.

– En central sak i de fem elementen, vandringen och sittandet är tiden. Tiden går inte att diskutera med. Den har sin gång. 🌿